

NOTA RECHTMATIGHEID 2023

INHOUD

1. Samenvatting.....	3
2. Positie nota binnen bestaande kaders.....	4
3. Aanleiding.....	6
4. Doel nota.....	7
5. Afbakening nota.....	7
6. Opbouw nota.....	8
7. Wat verstaan we onder RECHTMATIGHEID	9
8. Wettelijke kaders.....	13
9. Aanvullende Landgraafse kaders	13
10. Interne beheersing	15
BIJLAGE VOORBEELDEN.....	17
BIJLAGE BEGRIPPEN	18

1. SAMENVATTING

Rechtmatigheidsverantwoording college wettelijke verplichting m.i.v. verslagjaar 2023 Deze (nieuwe) nota is opgesteld naar aanleiding van de definitieve invoering vanaf het verslagjaar 2023 van de (verplichte) rechtmatigheidsverantwoording door het college. Deze rechtmatigheidsverantwoording vindt zijn oorsprong in het wetsvoorstel ‘versterking decentrale rekenkamers’. Middels de rechtmatigheidsverantwoording doet het college in de jaarrekening verslag c.q. geeft een oordeel over de rechtmatigheid, iets dat eerst altijd binnen de accountantscontrole was opgenomen (samen met een oordeel over de getrouwheid). De accountant is nu nog alleen verantwoordelijk voor het getrouwheidsoordeel van de jaarrekening inbegrepen de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Dialoog college en raad over interne beheersing rechtmatigheid financieel beheer Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie belangrijk, een overheid hoort te voldoen aan wet- en regelgeving. Bij de evaluatie van het besluit BBV in 2013 heeft de commissie BBV een advies gegeven aan het ministerie van Binnenlandse Zaken om de verantwoordelijkheid voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording neer te leggen bij het college. Dit past in de tijdgeest waarin de verantwoordelijkheid gelegd wordt waar deze hoort. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen. Het college zal als gevolg daarvan nog meer waarde gaan hechten aan een goede, transparante, interne beheersing. Immers het college zal de dialoog met de raad moeten aangaan m.b.t. de geconstateerde rechtmatigheidsfouten- en onduidelijkheden en vooral ook hoe die, middels inrichting, implementatie en controle van interne beheersingsmaatregelen, te beheersen. Het college is zich hierdoor nog meer bewust van haar verantwoordelijkheid te zorgen voor een goed financieel beheer. In de praktijk is valt goed financieel beheer niet op. Pas als het fout gaat merken we het belang van een goede interne beheersing van de financiële processen en alles wat daar mee samen hangt.

Vastleggen verantwoordingsgrens, rapportagegrens Met deze nota vat de raad de belangrijkste regels samen die ze als verplicht kader op legt aan het college van B&W voor het te voeren beleid rondom rechtmatigheid vanaf 2023 en verder. Specifiek gaat het daarbij om het vastleggen van de zogenaamde *verantwoordingsgrens* en *rapportagegrens* waarmee het college bij de oplevering van de jaarlijkse rechtmatigheidsverantwoording rekening dient te houden. De raad zal dus een besluit moeten nemen over de hoogte van de verantwoordingsgrens waarboven de geconstateerde som van afwijkingen (rechtmatigheidsfouten en/of -onduidelijkheden) in de separate rechtmatigheidsverantwoording van het college aan de raad gerapporteerd moeten worden. Deze verantwoordingsgrens moet o.b.v. wetgeving binnen een bandbreedte van 0–3% van

het totaal aan lasten inclusief toevoegingen aan reserves te vallen. Afhankelijk van de tevens door de raad vast te stellen hoogte van de rapportagegrens zullen de geconstateerde fouten en onduidelijkheden boven de rapportagegrens bovendien nog individueel toegelicht moeten worden in de paragraaf rechtmatigheid tenzij e.e.a. al verplicht is toegelicht in de rechtmatigheidsverklaring van het college. Dit laatste is het geval als de som van de fouten en/of de onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens liggen. We stellen de raad voor de verantwoordingsgrens op 3% van de totale lasten te leggen. De rapportagegrens stellen we voor te leggen op €50 duizend.

Voorstel te hanteren verantwoordingsgrens (bandbreedte 0–3%): 3%

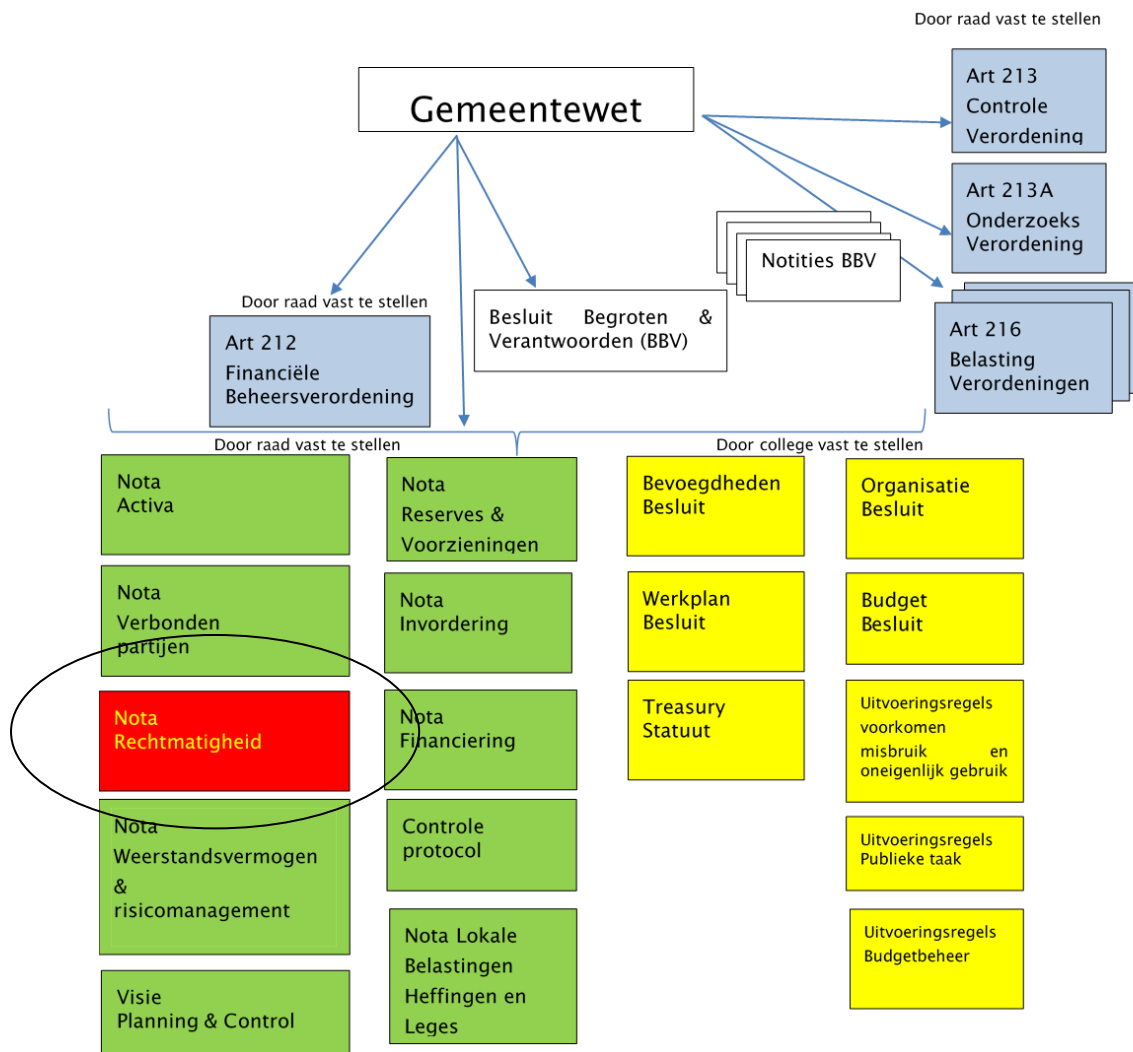
Voorstel te hanteren rapportagegrens (individuele fout/onduidelijkheid): € 50.000

Interne beheersing met Key2Control Ter ondersteuning van de oplevering van de jaarlijkse rechtmatigheidsverantwoording gebruiken we de softwaretool Key2Control. Dit overkoepelend Management Control System richt zich op het doorlopend kunnen identificeren ('meten') en borgen (cf PDCA cyclus) van beheersingsmaatregelen noodzakelijk voor de (financiële) rechtmatigheid. In een visiedocument heeft het college in 2020 al besloten de ambitie te hebben toe te werken naar een bredere 'in-control-statement'. Key2Control wordt tevens ingezet om te komen tot een aanvaardbare belastingaangifte zodat we kunnen voldoen aan de stringenter eisen van het convenant met de fiscus betreffende Horizontaal Toezicht nieuwe stijl.

2. POSITIE NOTA BINNEN BESTAANDE KADERS

In art. 9 van de door de raad vastgestelde financiële beheersverordening (art 212) is aanvullend voorgeschreven dat het college ervoor zorgt dat de nadere regels m.b.t. het financiële beleid van de gemeente is geborgd in aparte door de raad vast te stellen nota's waaronder ook een Nota Rechtmatigheid.

In onderstaand overzicht treft u de verschillende financiële verordeningen, financiële beleidsnota's en door het college vastgestelde uitvoeringsregels in onderlinge samenhang aan als onderdeel van het totale stelsel aan financiële kaderstellende wetten, regels en besluiten.

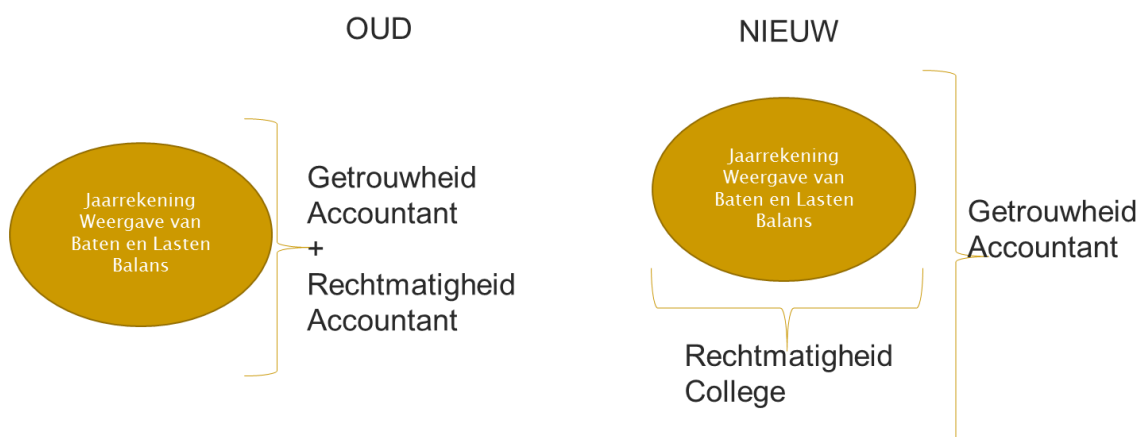

3. AANLEIDING.

Voor u ligt de nieuwe Nota Rechtmatigheid. Er was voorheen nog geen sprake van een dergelijke nota, voorliggend exemplaar is daarom de 1^e versie.

Deze nota is opgesteld naar aanleiding van de definitieve invoering vanaf het verslagjaar 2023 van de (verplichte) rechtmatigheidsverantwoording door het college. Deze rechtmatigheidsverantwoording vindt zijn oorsprong in het wetsvoorstel ‘versterking decentrale rekenkamers’.

Met deze rechtmatigheidsverantwoording doet het college nu in de jaarrekening verslag c.q. geeft een oordeel over de rechtmatigheid, iets dat eerst altijd binnen de accountantscontrole was opgenomen (samen met een oordeel over de getrouwheid). De accountant is nu nog alleen verantwoordelijk voor het getrouwheidsoordeel van de jaarrekening en de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

Concreet betekent bovenstaande dat het college in het kalenderjaar 2024 voor het eerst deze rechtmatigheidsverantwoording moet doen over het verslagjaar 2023.

4. DOEL NOTA.

Voorliggende nota is een uitwerking voor de gemeente Landgraaf van het advies in de kadernota rechtmatigheid 2023 BBV (Commissie Besluit Begroting en Verantwoording) om te komen tot een beleidsnota rechtmatigheid. Zie onderstaande cursieve teksten uit die kadernota rechtmatigheid 2023.

De commissie BBV adviseert om zowel de verantwoordingsgrens als de rapportagegrens op te nemen in de financiële beheersverordening of de beleidsnota rechtmatigheid /normenkaders.

De commissie adviseert kaderstelling op het gebied van rechtmatigheid niet bij begroting in de paragraaf bedrijfsvoering vorm te geven , maar door middel van de financiële beheersverordening of de beleidsnota rechtmatigheid/normenkaders aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien.

Met deze nota vat de raad de belangrijkste regels samen die ze als verplicht kader op legt aan het college van B&W voor het te voeren beleid rondom rechtmatigheid vanaf 2023 en verder. Dit betreft zowel de wettelijk verplichte kaders zoals opgenomen in de kadernota rechtmatigheid 2023 van de commissie BBV maar ook de aanvullende kaders van de raad zelf. Specifiek gaat daarbij de aandacht uit naar het vastleggen van de zogenaamde verantwoordingsgrens en rapportagegrens waarmee het college bij de oplevering van de jaarlijkse rechtmatigheidsverantwoording rekening dient te houden. Deze begrippen worden verderop in deze nota uitgewerkt.

Omdat in de Landgraafse financiële beheersverordening is opgenomen voor alle financiële deelgebieden aparte beleidsnota's op te stellen kiezen we er voor dit ook te doen voor het deelgebied rechtmatigheid. Uiteraard dient deze beleidsnota dan ook aan de raad voorgelegd te worden ter vaststelling en zal deze ook periodiek herzien moeten worden.

5. AFBAKENING NOTA.

Deze notitie beoogt niet integraal alle wettelijke kaders zoals vastgelegd in de Gemeentewet, het BBV, de BBV notities en de stellige uitspraken van het BBV te borgen. In deze nota treft u aan het beleid, de belangrijkste kaders en het systeem van uitvoering. Het resultaat van de toepassing van het systeem vindt u terug in de uiteindelijk door het college opgeleverde rechtmatigheidsverantwoording als onderdeel van de jaarstukken.

6. OPBOUW NOTA.

In paragraaf 7 geven we een korte toelichting op het begrip rechtmatigheid. Waar hebben we het over. Daarna volgt een verder overzicht van in deze nota gehanteerde begrippen en definities waarbij die definities zoveel als mogelijk aansluiten bij de wettelijke definities zoals opgenomen in de gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

In paragraaf 8 sommen we in het kort de wettelijke kaders op die gelden voor de gemeente Landgraaf voor dit onderdeel van het financieel beleid. De meeste van die kaders zullen voortkomen uit het BBV of de daaronder liggende notities. Wijziging van het BBV betekent dus automatisch dat mogelijk de regels zoals opgenomen in deze nota niet meer helemaal actueel zijn. We proberen deze nota zo actueel als mogelijk te houden door periodiek de nota te actualiseren. Afhankelijk van de dynamiek in wijzigingen van de wettelijke kaders kan dat jaarlijkse actualisatie inhouden maar dat hoeft zeker niet.

In paragraaf 9 nemen we de aanvullende Landgraafse kaders op die gelden voor dit onderdeel van het financieel beleid. In het bijzonder staan hierin de voorgestelde verantwoordingsgrens en de rapporteringgrens. Feitelijk de kern van deze nota.

In paragraaf 10 geven we een korte toelichting op de basis waarop de rechtmatigheidsverklaring van het college steunt. Dit is de wijze waarop we m.b.v. het systeem K2C de kwaliteit van de interne beheersing in Landgraaf borgen.

7. WAT VERSTAAN WE ONDER RECHTMATIGHEID

(financiële) rechtmatigheid, rechtmatigheidscriteria

Rechtmatig handelen is voor een overheidsorganisatie belangrijk; een overheid hoort te voldoen aan wet- en regelgeving. Daarom geeft sinds de introductie van het Besluit begroting en verantwoording ('BBV') in 2004 de accountant jaarlijks bij de jaarstukken van een gemeente een verklaring over het getrouw beeld én over de rechtmatigheid. De invoering van dit rechtmatigheidsoordeel leidde tot opschoning van de eigen gemeentelijke verordeningen en gaf een impuls aan een verbetering van het financieel beheer bij gemeenten.

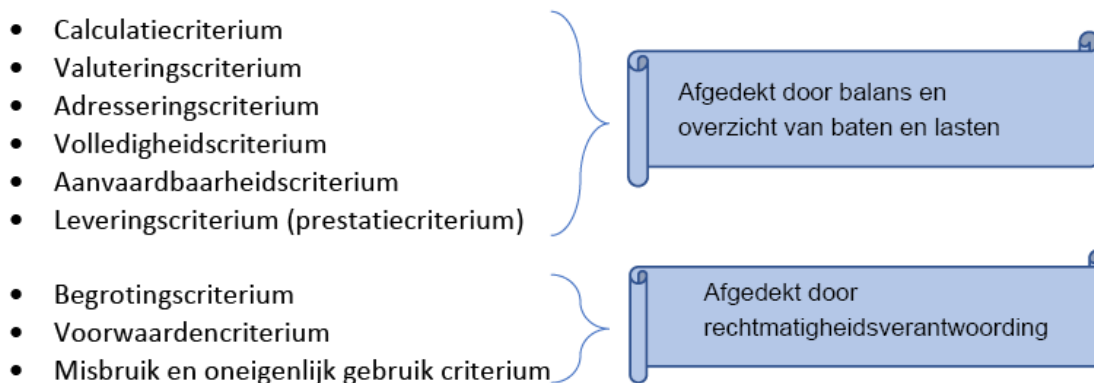
Bij de evaluatie van het besluit BBV in 2013 heeft de commissie BBV een advies gegeven aan het ministerie van Binnenlandse Zaken om de verantwoordelijkheid voor het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording neer te leggen bij het college. Dit is overgenomen door de commissie Depla en is onderdeel van de voorliggende wetswijziging. Dit betekent dat met ingang van de jaarrekening 2023 het college een verantwoording af moet leggen over de rechtmatigheid. Dit past in de tijdgeest waarin de verantwoordelijkheid gelegd wordt waar deze hoort. Het college is zich hierdoor nog meer bewust van haar verantwoordelijkheid te zorgen voor een goed financieel beheer, inclusief bijbehorende verordeningen. De accountant controleert nog wel de verantwoording van het college. Daarmee zijn voor de raad waarborgen ingebouwd dat het college niet zomaar de verantwoording kan opstellen en afgeven.

Rechtmatigheid is een juridische term, die aangeeft dat een (voorgenomen) handelwijze in overeenstemming is met de geldende regels en besluiten. Dit begrip is van toepassing op alles wat een gemeente qua taken op zich neemt. Dit betekent dat alle handelingen van een gemeente moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving op het gebied van bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden (Arbo), aanbestedingen, omgevingswet, subsidievoorwaarden, raadsbesluiten enzovoort. Van een overheidsorganisatie mag immers verwacht worden dat zij conform wet- en regelgeving handelt.

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is echter een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

Er zijn een 9-tal criteria van rechtmatigheid, de eerste 6 komen tot uitdrukking in de balans en het overzicht van baten en lasten en blijven onlosmakelijk verbonden met de getrouwheidsbeoordeling van de accountant. De overige 3, specifieke criteria, komen tot

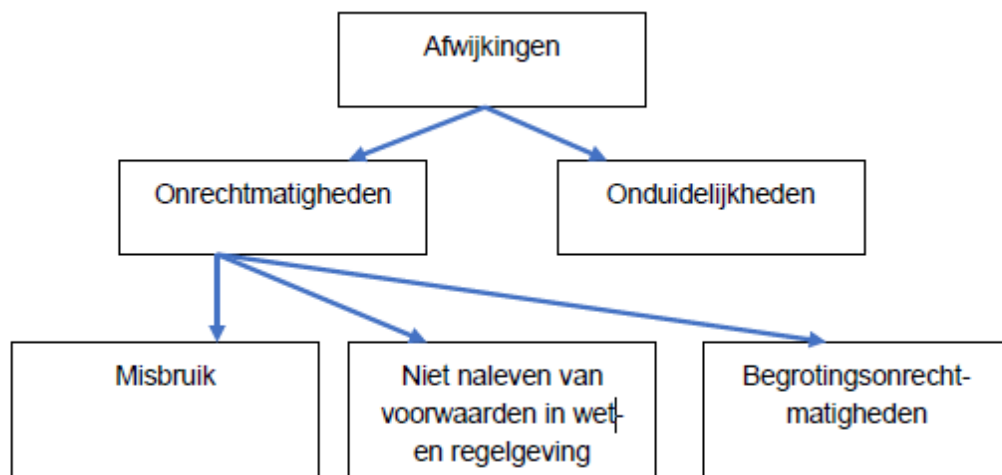
uitdrukking in de rechtmatigheidsverantwoording zoals hier in deze nota beschreven. Zie het volgende schema:

Afwijkingen, fouten/onrechtmatigheden en onduidelijkheden.

Binnen de rechtmatigheidsverantwoording wordt onderscheid gemaakt tussen, fouten/onrechtmatigheden, en onduidelijkheden. Deze begrippen zijn onderling niet uitwisselbaar al kan er wel sprake zijn van overlap.

- 1. Afwijkingen:** posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) EN posten waarbij voor het college een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid (kortom afwijkingen zijn fouten en onduidelijkheden tezamen);
- 2. Fouten/onrechtmatigheden:** posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. Deze onrechtmatigheden treden op bij financiële beheershandelingen, waarbij de in het normenkader beschreven wet- en regelgeving niet is nageleefd;
- 3. Onduidelijkheden:** indien het college in het kader van de verslaggeving niet kan aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet;
- 4. Begrotingsonrechtmatigheden:** hiervan is sprake als het college bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten afwijkt van de budgetten die door raad zijn vastgesteld. Hiervan is sprake als het lasten- of investeringsbudget is overschreden (a), de baten (opbrengsten) door het doen of nalaten van een financiële beheershandeling lager zijn dan het door de raad vastgestelde budget (b) of voor het door de raad vastgestelde budget minder doelen of activiteiten zijn gerealiseerd dan begroot voor het betreffende budget (c).

Let op: de term 'onzekerheden' komt voort uit de accountantscontrole en is van een andere aard dan onduidelijkheden.

De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat dus primair om de (gevolgen van) financiële beheershandelingen. In deze kadernota ligt daar dan ook het zwaartepunt en wordt aangegeven waar dan aandacht aan moet worden geschonken en welke gevolgen er zijn wanneer het financieel beheer op dit terrein niet op orde is. De verantwoording conform het verplicht toe te passen standaardmodel moet gezien worden als de minimaal vereiste verantwoording. Colleges kunnen in hun ambities verder willen gaan en een zogenaamd 'in control statement' willen afgeven. Zoals aangegeven heeft het college die ambitie.

Begrippen en definities: verantwoordingsgrens, rapportagegrens

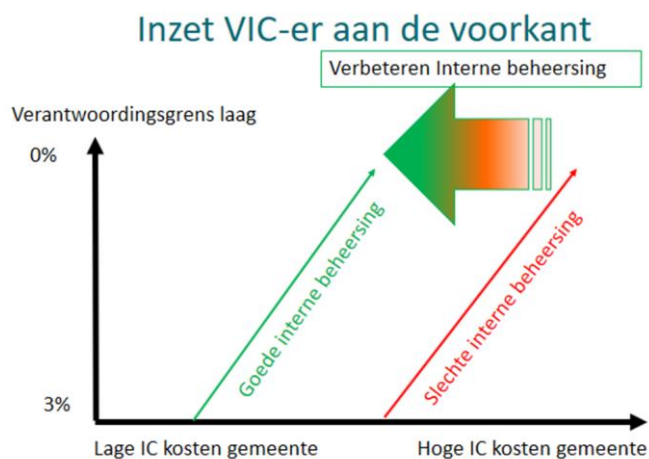
Door het invoeren van een door het college af te geven rechtmatigheidsverantwoording moet het college dus nu een oordeel verstrekken over de rechtmatigheid daarbij rekening houdende met de door de raad vastgestelde marges (%) voor fouten en onduidelijkheden als te hanteren verantwoordingsgrens door het college aan de raad.

Verantwoordingsgrens –cumulatief– (als % van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves)

De raad zal dus een besluit moeten nemen over de hoogte van de verantwoordingsgrens waarboven de geconstateerde som van afwijkingen in de separate rechtmatigheidsverantwoording van het college aan de raad gerapporteerd moeten worden. Deze verantwoordingsgrens moet o.b.v. wetgeving binnen een bandbreedte van 0–3% van het totaal aan lasten inclusief toevoegingen aan reserves te vallen.

Hoe lager de grens hoe arbeidsintensiever de uit te voeren controlewerkzaamheden worden en hoe diepgaander de rapportage wordt. Hierbij geldt deze zelfde grens voor zowel de som van de fouten als voor de som van de onduidelijkheden afzonderlijk. Zijn deze dus

(afzonderlijk) lager dan de grens dan volstaat een positieve verklaring in de rechtmatigheids-verantwoording zonder nadere toelichting in die verklaring op de mogelijk wel geconstateerde fouten en onduidelijkheden. Er ligt ook een relatie tussen de werklust voor de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en de kwaliteit van de interne beheersing. Hoe hoger de kwaliteit van interne beheersing des te meer de VIC kan steunen op die beheersing en dus minder werkzaamheden ter controle achteraf hoeft uit te voeren.

Relatie verantwoordingsgrens & werklust VIC

Afhankelijk van de tevens door de raad vast te stellen rapportagegrens zullen die fouten en onduidelijkheden wel individueel toegelicht moeten worden in de paragraaf rechtmatigheid. Dit laatste is niet het geval als die som over de verantwoordingsgrens ligt. Alle individuele fouten en / of onduidelijkheden worden dan al toegelicht in de rechtmatigheidsverklaring van het college.

Rapportagegrens –individuele post– (in euro's)

De rapportagegrens gaat dus over de hoogte van de individuele fouten en onduidelijkheden die ongeacht het wel of niet cumulatief overschrijden van de verantwoordingsgrens individueel per fout en onduidelijkheid gerapporteerd/toegelicht moeten worden. Hierdoor zal het college ook bij een geconstateerde (som van) afwijkingen die onder de verantwoordingsgrens vallen maar (individueel) boven de rapportagegrens uitleg hierover moeten geven in de paragraaf rechtmatigheid. Op deze manier wordt zeker gesteld dat de raad het debat voert met het college over de verdere aanpak van de geconstateerde rechtmatigheidsfouten- onduidelijkheden (inregelen beheersmaatregelen). Daar waar in de bestaande methodiek dit toch veelal een discussie was die alleen plaats vond tussen accountant en auditcommissie.

8. WETTELIJKE KADERS

Zoals reeds in de Inleiding onder “Afbakening Nota” is weergegeven beoogt deze Nota niet integraal alle wettelijke kaders (inhoudelijk) op te sommen. We volstaan daarom met de onderstaande opsomming van deze belangrijkste wettelijke kaders t.a.v. de rechtmatigheid:

- Gemeentewet art. 212
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Kadernota Rechtmatigheid Commissie BBV 2023

9. AANVULLENDE LANDGRAAFSE KADERS

Controleprotocol accountant

Het invoeren van de rechtmatigheidsverantwoording door het college betekent ook dat het controleprotocol, zoals dat tot nu toe is gebruikt voor de ‘beschrijving’ van de accountantscontrole, ook aangepast gaat worden. Dit controleprotocol wordt overigens elk jaar door de raad vastgesteld. Een belangrijk onderdeel hierin is de vastlegging van de fout- en onzekerheidsmarges (materialiteit) waarboven bevindingen van de accountant gerapporteerd moet worden conform voorschriften BADO: fouten: > 1% en/of onzekerheden > 3% t.o.v. de totale lasten incl. toevoegingen aan reserves. Dergelijke bevindingen hebben dan consequenties voor het af te geven accountantsoordeel.

De accountant beoordeelt echter nu (lees: vanaf jaarrekening over 2023) alleen nog maar de getrouwheid van de (totstandkoming van de) jaarrekening en kijkt daarbij v.w.b. de rechtmatigheid louter nog of het college-oordeel hierover (de rechtmatigheidsverantwoording dus) ook getrouw (juist, volledig) tot stand is gekomen. Kortom, zijn de door het college geconstateerde rechtmatigheidsfouten –onduidelijkheden getrouw (juistheid, volledigheid) in de rechtmatigheidsverantwoording gerapporteerd. Hetgeen in de paragraaf rechtmatigheid is opgenomen is in principe voor zijn getrouwheidsoordeel niet relevant. Dit zou in de praktijk dus kunnen betekenen dat, ondanks een groot bedrag aan door het college (geconstateerde) rechtmatigheidsfouten/ onduidelijkheden (bv boven de 3% grens), de accountant toch gewoon een goedkeurende verklaring kan afgeven wanneer de rechtmatigheidsverantwoording een getrouw beeld geeft van de rechtmatigheid.

Geconstateerde rechtmatigheidsfouten– onduidelijkheden worden dus door het college aan de raad gerapporteerd en niet meer door de accountant en hebben dus ook geen invloed meer op het accountantsoordeel zolang de rechtmatigheidsverantwoording getrouw tot stand is gekomen.

Voorstel te hanteren verantwoordingsgrens (bandbreedte 0–3%): 3%

Advies is de verantwoordinggrens bij de start van de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door het college op 3% te zetten en dit pas na enkele jaren uitvoeringsservaring met de (financiële) rechtmatigheidsverantwoording, inbegrepen evaluatie, te verlagen ('scherper aan de wind zeilen'). De eigen interne organisatie dient ervaring op te doen bij het zelfstandig efficiënt en effectief uitvoeren van het beoordelen van de rechtmatigheid. Werkzaamheden die in de bestaande methodiek volledig in handen lagen van de accountant.

Voorstel te hanteren rapportagegrens (individuele fout/onduidelijkheid): € 50.000

Deze grens wordt ook al toegepast bij de analyse/rapportage van budgetafwijkingen (= budgetcriterium) in de jaarrekening en is binnen de organisatie de meest gebruikte norm in de beheersing van processen. Het is daarom zinvol één en hetzelfde grensbedrag aan te houden voor alle 3 de rechtmatigheidscriteria (begroting, voorwaarden en M&O). Op termijn kan misschien overwogen worden om een nadere differentiatie aan te brengen binnen deze 3 rechtmatigheidscriteria.

Looptijd grenzen

In principe worden deze grenzen voor een aantal jaren vastgelegd waarbij deze jaarlijks ook vermeld zullen worden in de paragraaf Rechtmatigheid bij de Begroting en de Jaarrekening. Mocht de raad toch op enig moment de grenzen willen aanpassen kan dat uiteraard wel. In dat geval zal de beleidsnota hierop aangepast worden

Enkele voorbeelden & scenario's

Hoe moet je nu in de praktijk met bovenstaande verantwoordings- & rapporteringsgrens van 3% en € 50.000 omgaan ? In de Bijlage zijn een aantal voorbeelden weergegeven

Meerwaarde rechtmatigheidsverklaring college

In de praktijk dient de accountant om te komen tot zijn getrouwheidoordeel over de rechtmatigheidsverklaring grotendeels dezelfde werkzaamheden te verrichten zoals nu ook. De meerwaarde van de nieuwe werkwijze zit echter in:

1. De raad voert de dialoog met het college over de rechtmatigheid en niet de auditcommissie met de accountant.
2. Het college zal daardoor meer waarde hechten aan een goede interne beheersing aangezien men als college de dialoog zal moeten aangaan met de raad over geconstateerde fouten en onduidelijkheden ook al is sprake van een goedkeurende accountantsverklaring over de getrouwheid van de jaarstukken.

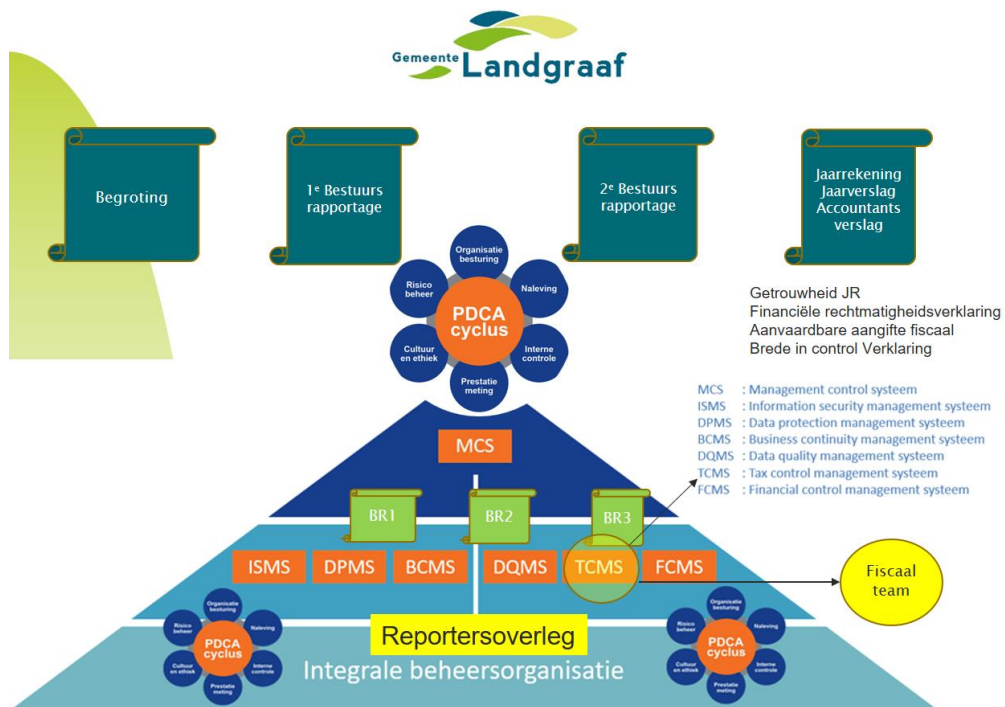
10. INTERNE BEHEERSING

Inmiddels beschikken we als gemeente al enkele jaren over de softwaretool Key2Control. Een tool die ons (en dus het college) ondersteunt bij het jaarlijks kunnen afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording. Key2Control richt zich als overkoepelend Management Control Systeem (MCS) op het kunnen identificeren en vooral borgen (plan-do-check-act cyclus) van gemeente-brede beheersingsmaatregelen die bijdragen aan het 'in control' zijn van het college (de rechtmatigheidsverantwoording dus). Het college kan hiermee doorlopend aantonen dat er afdoende werkende maatregelen aanwezig zijn dan wel dat hieraan gewerkt wordt (via de zogenaamde act- maatregelen). In de praktijk verloopt dit door het periodiek uitvoeren van zogenaamde metingen over diverse verschillende normenkaders. Een meting levert dan een beeld ('foto') op van de huidige situatie en dus ook van zaken die we nog niet helemaal op orde hebben (de act-maatregelen). Uiteraard komen ook de zaken die we wel op orde hebben in beeld en kunnen we ook deze periodiek blijven monitoren (de check maatregelen).

Zoals gezegd zullen de metingen de basis gaan vormen voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Nogmaals, het gaat hier in 1^e instantie vooral om de financiële rechtmatigheid. Dus om beheershandelingen met financiële gevolgen. Alleen deze zijn namelijk relevant voor de jaarrekening (en de controle hierop door de accountant). In ons visiedocument uit 2020 is echter de ambitie al hoger gelegd, we willen naar de toekomst toe ook werken aan een breed 'in control statement' door het college, dus verder dan alleen de financiële rechtmatigheid. Denk hierbij aan niet financiële rechtmatige zaken zoals naleving van wetsvoorschriften op het gebied van vergunningen, informatiebeveiliging, privacy, informatiebeheer etc.

Tevens zijn we ook al met de Belastingdienst in gesprek over de toepassing van diverse fiscale normenkaders als basis om zo te komen tot een juiste, volledige en aanvaardbare belastingaangifte hetgeen de voorwaarde vormt voor het verkrijgen van het convenant Horizontaal Toezicht "nieuwe stijl". Op dit moment zijn we mede dankzij de aantoonbare ook fiscale interne beheersing vergевorderd met het verkrijgen van die nieuwe status.

Onderstaand plaatje geeft een visueel beeld van de opbouw en samenhang van de diverse onderdelen van het Key2Control MCS systeem in relatie tot de P&C cyclus:

Daarnaast is in onderstaand model ook de relatie tussen de diverse Key2Control modules weer gegeven:

BIJLAGE VOORBEELDEN

x €1000

Casus:	Casus 1	Casus 2	Casus 3	Casus 4
Totaal lasten	138.000	138.000	138.000	138.000
Verantwoordingsgrens (3%)	4.140	4.140	4.140	4.140
Rapporteringsgrens	50	50	50	50
Σ Rechtmatigheids Fouten	5.000	2.000	45	5.000
Σ Rechtmatigheids Onduidelijkheden	750	1.500	10	6.000
Rechtmatigheidsverklaring college	Alle individuele fouten t/m 4.140	Geen	Geen	Alle individuele fouten t/m 5.000 en onduidelijkheden t/m 6.000
Paragraaf rechtmatigheid Jaarverslag	Alle individuele onduidelijkheden mits > 50	Alle individuele fouten en onduidelijkheden mits > 50	Geen	Geen

BIJLAGE BEGRIPPEN

- Rechtmatigheid: het voldoen aan wet- en regelgeving.
- Financiële rechtmatigheid: het voldoen aan wet- en regelgeving bij het uitvoeren van financiële beheershandelingen.
- Afwijkingen: posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten) en posten, waarbij voor het College van B&W een onduidelijkheid bestaat over de rechtmatigheid.
- Fouten: Rechtmatigheidsfouten treden op bij financiële beheershandelingen, waarbij de in het normenkader beschreven wet- en regelgeving niet is nageleefd.
- Onduidelijkheden: Indien het College van B&W in het kader van de verslaggeving niet kan aangeven of er sprake is van een rechtmatigheidsfout of niet.
- Begrotingsonrechtmatigheden: Hiervan is sprake als het College van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten afwijkt van de budgetten die door raad zijn vastgesteld. Hiervan is sprake als het lasten- of investeringsbudget is overschreden(a), de baten (opbrengsten) door het doen of nalaten van een financiële beheershandeling lager zijn dan het door de raad vastgestelde budget (b) of voor het door de raad vastgestelde budget minder doelen of activiteiten zijn gerealiseerd dan begroot voor het betreffende budget (c).
- Getrouwheid: Een oordeel van de accountant over of de informatie juist ontoereikend/volledig is. Voorts geschikt is voor het doel waarvoor deze wordt verstrekt. En ten slotte of het bij de volksvertegenwoordigers en de burger (gebruikers van de verantwoording) geen ander beeld oproept, dan overeenkomt met de feiten.
- Normenkader: Het normenkader voor een rechtmatigheidsverantwoording betreft de inventarisatie van de relevante regelgeving, waaronder die van de betreffende gemeente (zoals verordeningen). De inventarisatie beperkt zich tot regelgeving die relevant is voor financiële beheershandelingen. Het normenkader moet actueel worden gehouden en wordt aangepast op basis van nieuwe wet- en regelgeving. Daarom wordt het elk jaar opnieuw vastgesteld.
- Rechtmatigheidsverantwoording: de rechtmatigheidsverantwoording wordt een nieuw onderdeel in de jaarrekening, waarin het college vanaf het verslagjaar 2023 aangeeft of er rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden waren.
- Verantwoordingsgrens: de grens waarboven het college afwijkingen moet melden aan de raad. De raad stelt deze verantwoordingsgrens vast met een maximum van 3% van de totale lasten.
- Misbruik: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.
- Oneigenlijk gebruik: Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

- Fraude: Dit omvat opzettelijke handelingen door één of meerdere personen binnen de gemeente, waarbij gebruik wordt gemaakt van misleiding teneinde een onrechtmatig of onwettig voordeel te behalen.